

Johannes Pålsson
Chef barn och utbildning
Johannes.palsson@ekero.se

Barn- och utbildningsnämnden - förslag till driftbudget 2020 med inriktning 2021-2022

Dnr BUN18/7-400

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges beslut om planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2020 med inriktning 2021-2022 fastställdes, med hänsyn till den demografiska utvecklingen och kommunens ekonomiska läge, Barn- och utbildningsnämndens (BUNs) budgetram till 900,4 mnkr.

Volymerna beräknas minska i flera verksamheter 2020 jämfört budget 2019. En ökning sker däremot i grundskolan med ca 60 elever och gymnasiet med ca 72 elever. Minskningen inom övriga verksamheter sker redan under 2019 och finns omhändertagen i helårsprognosen per augusti 2019.

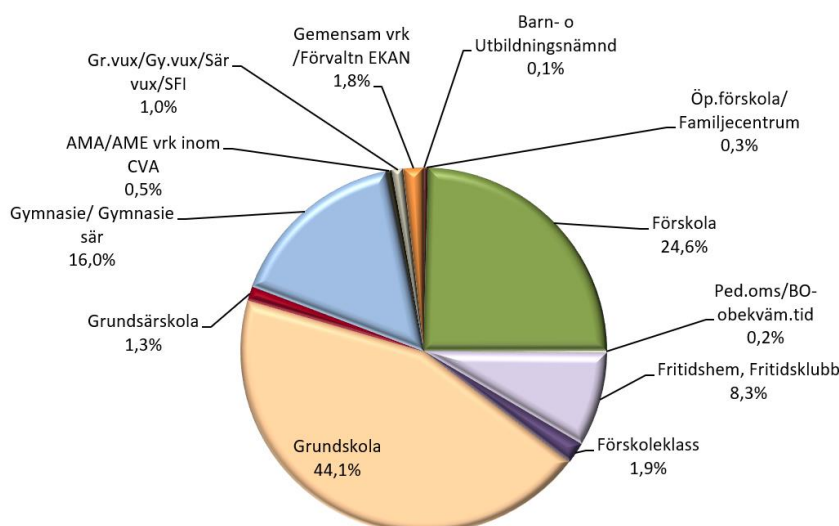
För i stort sett alla verksamheter sker en uppräkningsökning av barn- och elevpeng med 2,5 procent. En extra satsning sker på högstadiet där uppräkningsökning sker med 2,7 procent. För fristående förskolor och skolor är motsvarande uppräkningsökningar mellan 1,8 – 2,2 procent. Skillnaden beror på förändrad ersättning för lokalhyror. Nytt internhyressystem är infört med förbättrad fördelning mellan kommunens verksamheter vilket lett till en lägre lokalkostnad för BUN med 1,2 procent jämfört med lokalbidraget för 2019. Ersättningen till friskolor för lokalkostnad per barn/elev motsvarar kommunens egna lokalkostnader per barn/elev. Effekten blir att fristående verksamheter får ett minskat lokalbidrag med 1,2 procent jämfört med 2019.

I driftbudget inkluderas en del statsbidrag som intäkt. Det gäller maxtaxan för förskola, lågstadiesatsningen, delar av statsbidraget likvärdig skola samt statsbidrag från Migrationsverket om totalt 16,6 mnkr.

1. Förslag till driftbudget 2020

I kommunfullmäktiges beslut om planeringsförutsättningarna och direktiv för budget 2020 med inriktning 2021-2022 fastställdes barn- och utbildningsnämndens budgetram med hänsyn till den demografiska utvecklingen och kommunens ekonomiska läge till 900,4 mnkr netto. Bruttokostnaden budgeteras till 984,1 mnkr och bruttointäkten 83,7 mnkr varav 40 mnkr utgörs av statsbidrag vilket innebär att 4,1 procent finansieras via statsbidrag. Av budgeterade statsbidrag avser 16,6 mnkr nämnden och 23,5 mnkr de kommunala enheterna. Nämndens statsbidrag avser lågstadiesatsning, likvärdig skola, maxtaxa, omsorg på obekvämt arbetstid samt ersättning från Migrationsverket.

Nettokostnad i procent per verksamhetsområde, budget år 2020

Volymerna beräknas minska 2020 jämfört budget 2019 inom förskola, förskoleklass, fritidshem och fritidsklubb. En ökning sker däremot ca 60 elever i grundskolan och ca 72 elever i gymnasieskolan. Minskningen inom övriga områden sker redan under 2019 och finns omhändertagen i helårsprognosen per augusti 2019. Befolkningsprognosen utgör grund för budgetering. De ökande volymerna inom grundskola leder utöver skolpeng till ökade kostnader för skolskjutsar.

Den över tid ökande volymen innebär en ökad investeringsnivå som avspeglar sig i en ökande kostnad för avskrivningar och ränta. För år 2020 beräknas dessa öka med 0,9 mnkr till 2,8 mnkr jämfört budget 2019, vilket finns omhändertaget i budgetförslaget.

Fördelningen av resurser inom givet utrymme är riktad till kärnverksamheten grundskola och förskola för att bibehålla förutsättningarna för ökad kvalitet och en ökad andel som blir behöriga till gymnasiet.

Från hösten 2019 utökas timplanen i matematik och idrott, främst i årskurs 7-9, vilket bl.a. innebär fler lärare i ämnena matematik och idrott. Hösten 2020 revideras kursplanerna vilket

innebär nya betygskriterier för grundskolan. Detta kommer att kräva kompetensutvecklingsinsatser.

För i stort sett alla verksamheter sker en uppräknings av barn- och elevpeng med 2,5 procent. För högstadiet, med utökad timplan, sker en extra satsning med en uppräknings på 2,7 procent. För friskolorna är motsvarande uppräknings mellan 1,8 – 2,2 procent. Skillnaden beror på förändrad ersättning för lokalhyror. Nytt internhyressystem är infört med förbättrad fördelning mellan kommunens verksamheter vilket lett till en lägre lokalkostnad för BUN med 1,2 procent jämfört med lokalbidraget för 2019. Ersättningen till friskolor för lokalkostnad per barn/elev motsvarar kommunens egna lokalkostnader per barn/elev. Effekten blir att fristående verksamheter 2020 får ett minskat lokalbidrag med 1,2 procent jämfört med 2019. Lokalbidraget utgör en del av volymersättningen.

För att genomföra verksamhet inom given budgetram krävs besparingar som är föremål för politiska beslut och för 2020 återfinns dessa huvudsakligen inom verksamheter riktade till vuxna men har även påverkan på feriepraktik, modersmål och högskolestudier för barnskötare (inga nya antagningar). Inom ramen för verkställighet sker även besparingar/effektiviseringar inom vuxenutbildning, Resursteamet, modersmål, minskat anslag FOU, IT och programlicenser samt att VIDA-projektet avslutas vid årsskiftet (inblandade kommuner avslutar projektet). Totalt sker en besparing på 8,3 mnkr. Samtidigt sker satsning på särskilda undervisningsgrupper/tilläggsbelopp, ungdomar i riskzon samt att erbjuda en årskurs i grundskolan att besöka Birka, ett av Ekerö kommuns världsarv, totalt en satsning på 1,4 mnkr.

I driftbudget inkluderas en del statsbidrag som intäkt. Det gäller maxtaxan för förskola, lågstadiesatsningen, delar av statsbidraget likvärdig skola samt statsbidrag från Migrationsverket om totalt 16,6 mnkr.

Statsbidragssammanställning i BUNs budget år 2020 - 2022

Statsbidrag i budget, tkr	Budget	Prognos	Budget	Budget	Budget
	År 2019	År 2019			
Stb Maxtaxa (två delar)					
- fördelas vrk förskola	8 446	8 014	8 014	8 014	8 014
- fördelas vrk fritidshem	1 717	1 641	1 641	1 641	1 641
Stb Omsorg fsk/fh ej är öp.	30	50	30		
Stb Lågstadiesatsn	1 525	1 437	1 220	1 220	1 220
Stb Migrationsverket					
- vrk grundskola	650	100	100	100	100
- vrk gymnasieskola	2 000	300	300	300	300
Stb likvärdig skola	3 529	6 200	5 320	5 454	5 570
Summa	17 897	17 742	16 625	16 729	16 845

Utöver statsbidrag för likvärdig skola är det ett stort antal bidrag som är svåra att bedöma huruvida de fortsätter över nästa budgetår och vilka som kommer vara aktuella för Ekerö kommun, därför inkluderas de inte som intäkt i budgeten. Dessa statsbidrag är i huvudsak neutrala då intäkten innebär motsvarande kostnad för aktuell insats.

2. Inriktning för 2021-2022

Budgetramen för 2021 och 2022 är 920,1 mnkr respektive 936,6 mnkr. En översyn av icke lagstadgad verksamhet kommer att genomföras inför 2021 samt översyn av de kommunala enheternas organisation för att eventuellt möjliggöra stordriftsfördelar.

För att nå en ekonomi i balans 2021 föreslås en omDispositionering av resurser motsvarande 5,8 mnkr inom givet uppdrag som leder till stordriftsfördelar med bibehållen kvalitet. Här inkluderas översyn av icke lagstadgad verksamhet. Utöver det sker en uppräknings av skolpengen för årskurs 1-6 med 0,9 procent samt årskurs 7-9 med 1,2 procent vilket gäller både kommunala enheter och fristående verksamheter.

Jämfört med en uppräknings enligt PKV¹ på 2,8 procent för 2021 innebär detta en besparing på 2,5 mnkr. Totalt innebär ovanstående besparingar på 8,3 mnkr.

För 2022 krävs ytterligare besparingar på 13,3 mnkr för att nå en ekonomi i balans enligt fastställd budgetram. Dessa läggs i sin helhet på skolpeng som därmed räknas upp med 0,4 procent för årskurs 1-6 för de kommunala enheterna och med 0,8 procent för fristående skolor. För årskurs 7-9 är uppräknings 0,4 procent för kommunala enheter och 0,7 procent för fristående skolor. Skillnaden i uppräknings beror på att för de fristående verksamheterna ligger hyresersättningen i skolpengen och att den räknas upp efter uppräknings av internhyrorna. För de kommunala enheterna ligger lokalhyresuppräknings centralt och därmed utanför skolpengen vilket ger en lägre uppräknings av skolpengen när hyran stiger mer än övriga delar i skolpengen.

Volymerna ökar främst inom grundskola och gymnasium dessa två år och jämfört budgeterade volymer 2020 ökar grundskolan med 142 elever, gymnasieskolan med 24 elever och gymnasiesärskolan med 6 elever.

Investeringsbehoven inom nämndens ansvarsområde ökar de kommande åren med såväl nya skolor som nya förskolor. Detta innebär högre hyror som belastar driftsbudgeten. Till detta kommer övriga investeringar med en ökning av kostnader för avskrivningar och ränta.

För år 2021 uppgår dessa till 3,5 mnkr vilket är en ökning med 0,7 mnkr jämfört med 2020. För 2022 uppgår de till 4,2 mnkr en ökning med 0,7 mnkr jämfört 2021. Dessa kostnader finns omhändertagna inom budgetram.

¹ PKV innebär Pris Kommunal Verksamhet och är ett prisindex framtaget av SKL (Sveriges kommuner och landsting) som Sveriges kommuner brukar använda i budgetberäkningar.

Lagändringar inom området gäller exempelvis införande 10-årig grundskola där dagens förskoleklass blir nya årskurs ett. I förändringen ingår kompetenshöjning för att uppfylla de nya kraven. Kostnader för detta är svåra att förutse och är inte omhändertagna i budget 2020-2022.

3. Verksamhetens mål

I driftbudget 2020 finns en satsning om 100 tkr för att erbjuda en årskurs i grundskolan att besöka Birka. Detta kan inte direkt kopplas mot ett av nämndens specifika mål men däremot ses som en satsning avseende skolans undervisning i ämnet historia och då särskilt vikingatiden. Man kan också se detta som ett led i att lära känna sitt närområde, vilket också är ett kunskapsmål i skolan.

I driftbudget finns förslag på satsning om 1 276 tkr på särskilda undervisningsgrupper/tilläggsbelopp som direkt kan kopplas till nämndens mål "*ökade anslag till elevhälsan samt fler vuxna i skolan*". Detta är en satsning som ökar resurserna till våra gemensamma särskilda undervisningsgrupper och/eller tilläggsbelopp för extraordinära särskilda behov. Detta innebär en satsning på barn i behov av särskilt stöd och möjliggör fler vuxna och/eller ökad kompetens inom elevhälsans område.

Ett annat förslag handlar om samverkan ungdomar i riskzon (50 tkr) och är en satsning som görs tillsammans med andra nämnder för insatser som kan anses brottsförebyggande och som skär genom förvaltningsgränserna. För BUN kan verksamheten till viss del kopplas mot målet "*förstärkt arbete mot mobbing, hot och trakasserier i skolmiljöerna, nolltolerans*".

I övrigt arbetar vi mot nämndens mål inom ramen för tilldelad budget. I budget 2020 prioriteras kärnverksamheterna grundskola och förskola vilket medför en bibehållen nivå avseende arbetet mot att uppnå nämndens mål och de statliga målen.

4. Riskbedömning och känslighetsanalys

Budgetperioden innehåller utmaningar avseende den ekonomiska utvecklingen, volymökningar samt kring löneutveckling och kompetensförsörjning. Samtidigt som målet är att kvaliteten i verksamheterna ska bibehållas och utvecklas.

Befolkningsprognosen som låg till grund för budget 2019 har inte uppfyllt nämndens krav på kvalitet. Till exempel är volymavvikelsen inom förskola 133 barn färre i helårsprognosen per augusti 2019 än budgeterat. Även andra volymer inom de lägre åldrarna är för högt räknade vilket påverkar möjligheten till fullgod ekonomisk planering. Utifrån den bakgrunden finns en möjlig risk att nu gällande befolkningsprognos för kommande budgetperiod inte är tillräckligt kvalitativ vilket innebär en ekonomisk risk. Till detta kommer en ekonomisk risk i de mindre enheterna med varierat antal elever i de olika årskurserna som försvårar och fördyrar effektivt nyttjande av resurser.

En annan risk är om statsbidragen minskar i förhållande till budgeterat och att detta sker med kort varsel så att kostnader kvarstår i verksamheten under längre tid. De riktade statsbidragen innehåller dessutom klausuler för återbetalning om villkoren inte uppfylls. Dessa statsbidrag är i huvudsak neutrala, redovisningsmässigt. Då intäkten innebär motsvarande kostnad för aktuell insats hanteras de löpande i redovisningen.

En fortsatt oroande trend är att lönekostnaderna för vissa personalgrupper ökar betydligt mer än den årliga uppräkningsen. Detta beror på en minskad tillgång på behörig pedagogisk personal. Lönenivåerna för dessa personalgrupper har ökat i hela Stockholmsregionen. Detta innebär att vi succesivt, i takt med behovet av nyrekryteringar, kommer att se stigande lönekostnader.

Förslag på lagförändringar som ännu inte är beslutade är inte omhändertagna i budget 2020-2022.

På sikt kan antalet nyanländas efterfrågan av grundläggande vuxenutbildning och gymnasial vuxenutbildning komma att öka vilket kan leda till ökade kostnader.

5. Framåtblick

De framtida utmaningarna handlar framförallt om de ekonomiska förutsättningarna efter 2020 som kräver effektiviseringar och en översyn av icke lagstadgad verksamhet. Till detta kommer de ökade volymerna efter 2020 som kräver utökade lokaler i form av skolor och förskolor. Fram till år 2030 är målsättningen att Ekerö kommun ska växa med ca 8 000 individer. För nämndens ansvarsområde innebär det ca 1000 nya grundskoleelever samt ca 500 förskolebarn. Det motsvarar två nya grundskolor samt fem nya förskolor.

På nationell nivå beräknas det saknas ca 60 000 lärare framöver vilket innebär att det kommer att vara en stor utmaning för kommunen att rekrytera samt bibehålla behöriga lärare och annan nyckelkompetens.

Även fortsättningsvis behöver vi fokusera på arbetet med barn i behov av särskilt stöd för att minimera antalet barn och elever som inte kan fullfölja sina önskade livsval.

Vi ser också en fortsatt digitalisering och utveckling som succesivt kommer att kräva ökade kostnader i form av infrastruktur, utrustning samt kompetensförsörjning. I den framtida planeringen blir det viktigt att utifrån digitaliseringen säkerställa såväl ekonomiska som arbetsmiljömässiga vinster i ett förändrat arbetssätt.

BILAGOR

Bilaga 1: Resultatrapport – förslag budget 2020 med inriktning 20120-2021

Bilaga 2: Verksamhetsredovisning – Förslag till budget 2020, med inriktning 2021-2022

Tabellbilaga 3: Förslag till förändringar i förslag till budget 2020-2022

Textbilaga 3: Förslag till förändring i budget 2020-2022

Bilaga 4: Verksamhetsmått förslag till budget 2020-2022

Bilaga 5: Förslag ersättningsnivåer budget 2020-2022